

Wiedzy o społeczeństwie dla klasy 8 szkoły podstawowej

Temat	Wymagania na poszczególne oceny				
	Dopuszczająca [2]	Dostateczna [3]	Dobra [4]	Bardzo dobra [5]	Celująca [6]
	Uczeń potrafi:				
Człowiek w społeczeństwie.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe potrzeby człowieka • wymienić osoby [podmioty, instytucje], które mają wpływ na rozwój młodego człowieka; • podać przykłady ról społecznych; • podać przykłady norm społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe kategorie potrzeb człowieka; • podać przykłady oddziaływania rodziny, szkoły i rówieśników na postawy i zachowania jednostki; • wymienić podstawowe społeczne oczekiwania wynikające z pełnienia roli dziecka i ucznia; • podać przykłady norm społecznych obowiązujących w wybranych społecznościach, np. w rodzinie, szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasować wskazane potrzeby do właściwych kategorii; • wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy potrzebami naturalnymi a społecznymi człowieka; • wyjaśnić znaczenie słowa <i>socjalizacja</i>; • wyjaśnić, jaką rolę w procesie socjalizacji odgrywa rodzina; • porównać społeczne oczekiwania dotyczące pełnienia roli dziecka i rodzica oraz ucznia i nauczyciela; • podać przykłady konfliktu ról społecznych; 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzec i przedstawić zależności pomiędzy procesem zaspokajania potrzeb a rozwojem człowieka; • przedstawić czynniki mające wpływ na samoocenę człowieka; • rozpoznać i dopasować wskazane normy społeczne do właściwych kategorii; • przedstawić pozytywne i negatywne wzorce zachowań funkcjonujące w swoim środowisku rówieśniczym; • dokonać auto-refleksji, wskazać swoje mocne i słabe strony; 	<ul style="list-style-type: none"> • przewidzieć konsekwencje braku zaspokojenia poszczególnych potrzeb człowieka; • wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy normami formalnymi a nieformalnymi; • na wybranych przykładach dokonać analizy sytuacji, w której dochodzi do konfliktu ról społecznych [wskazać przyczyny, konsekwencje, sposoby rozwiązania problemu]; • przedstawić problem przestrzegania norm społecznych w swoim środowisku [ocena zjawiska, dostrze

			<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe kategorie norm społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranych przykładach [tekst, ilustracja] dostrzec konflikt ról społecznych; <ul style="list-style-type: none"> wskazać przyczyny i skutki nieprzestrzegania przez jednostkę norm społecz. 	-ganie problemów i zagrożeń, wskazywanie przyczyn i konsekwencji].
Grupy społeczne.	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady grup społecznych; podać przykłady konfliktów społecznych; wymienić podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej i w szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe cechy grup społecznych; <ul style="list-style-type: none"> określić, jakim rodzajem grupy jest grupa koleżeńska; wymienić grupy społeczne, do których należy; wymienić typowe konflikty występujące w szkole i grupie rówieśniczej; podać przykłady postaw/zachowań jednostek wobec konfliktu; wymienić pod- 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać poszczególne rodzaje grup społecznych; <ul style="list-style-type: none"> wskazać cechy grupy nastawionej na realizację zadania, typowego dla społeczności uczniowskiej; podać przykłady korzyści i zagrożeń wynikających z bycia w grupie; podać przykłady zasad efektywnej współpracy; wskazać dobre i złe strony poszczegól- 	<ul style="list-style-type: none"> dopasować właściwe cechy do podanych grup społecznych; <ul style="list-style-type: none"> rozpoznać sytuacje, w których łamane są zasady efektywnej współpracy w grupie; porównać konsekwencje przyjęcia określonych postaw wobec sytuacji konfliktowej dla jednostki i społeczeństwa; porównać różne sposoby rozwiązywania konfliktów, 	<ul style="list-style-type: none"> porównać cechy grup nastawionych na realizację różnych typów zadań; <ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy konkretnej sytuacji konfliktowej [wskazać strony konfliktu, przejawy, przyczyny i konsekwencje społeczne konfliktu; zaproponować sposoby rozwiązania konfliktu, uzasadnić wybór sposobu rozwiązania konfliktu].

		stawowe sposoby rozwiązywania konfliktów społecznych.	nnych postaw wobec konfliktu; <ul style="list-style-type: none"> rozpoznać typowe sposoby rozwiązywania konfliktów; wymienić warunki prowadzenia skutecznego negocjacji. 	wskazać ich dobre i złe strony; <ul style="list-style-type: none"> uzasadnić wybór metody rozwiązywania konfliktu społecznego. 	
Komunikacja i auto-prezentacja.	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe zasady skutecznej komunikacji; odróżnić nadawcę od odbiorcy komunikatu; podać przykłady sytuacji, w których młody człowiek powinien zachować się asertywnie [zachować dystans, sprzeciwić się]. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe rodzaje komunikacji; podać przykłady komunikatów niewerbalnych; wymienić czyniki utrudniające wystąpienia publiczne; wymienić podstawowe cechy postawy asertywnej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czym różni się przekaz werbalny od niewerbalnego; wyjaśnić, jaką rolę pełni komunikacja niewerbalna; określić nadawcę i odbiorcę przedstawionego komunikatu; wymienić zasady, których należy przestrzegać w wystąpieniach publicznych; zastosować w praktyce zasady skutecznej komunikacji, np. w wystąpieniu na forum klasy; rozpoznać postawy asertywne 	<ul style="list-style-type: none"> odczytać znaczenie i rolę komunikatów niewerbalnych w zaprezentowanych wystąpieniach publicznych; zastosować wybrane komunikaty niewerbalne w wystąpieniu publicznym; wyjaśnić, czym się różni debata od dyskusji; dostrzec i opisać przykłady łamania zasad dobrej komunikacji; wyjaśnić, czym się różni postawa asertywna od postaw: uległości, agresji 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać krytycznej analizy przekazu informacyjnego, np. reklamy [wykorzystane środki perswazyjne, przejawy i sposoby manipulacji, wykorzystane komunikaty niewerbalne]; dokonać krytycznej analizy postaw uznawanych za asertywne pod kątem przestrzegania zasad asertywności; zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] akcję społeczną propagującą postawy asertywne

			oraz postawy uległości, agresji i manipulacji.	i manipulacji; <ul style="list-style-type: none"> • stosować w praktyce warunki asertywności. 	i zasady asertywności.
Życie rodzinne.	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady więzi łączących członków rodziny; • wymienić podstawowe oczekiwania społeczne wobec poszczególnych członków rodziny [dzieci, rodziców]. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy rodziny jako grupy społecznej; • wymienić potrzeby młodych ludzi, które zaspokajają rodzina; • wymienić rodzaje współczesnych rodzin; • wymienić podstawowe prawa i obowiązki dziecka w rodzinie; • wymienić podstawowe wartości kształtujące życie rodzinne; • wymienić podstawowe problemy zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu współczesnych polskich rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób rodzina przyczynia się do zaspokajania potrzeb człowieka; • podać nazwy poszczególnych funkcji rodziny; • porównać cechy różnych typów rodzin/rozpoznać poszczególne typy rodziny; • wymienić czynniki sprzyjające zacieśnianiu więzi rodzinnych; • wymienić instytucje wspierające rodzinę w realizacji swoich funkcji oraz formy pomocy rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywać przykłady [rozpoznać sytuacje] realizacji przez rodzinę poszczególnych funkcji; • rozpoznawać sytuacje nieprawidłowego realizowania przez rodzinę swoich funkcji; • wyjaśnić, jak na poszczególnych etapach życia jednostki, zmienia się rola rodziny w procesie socjalizacji; • wskazać zależności pomiędzy systemem wartości a zasadami funkcjonowania rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie [projekt społeczny] propagujący na terenie szkoły lub społeczności lokalnej wybrane wartości kształtujące życie rodzinne; • zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie propagujące wiedzę na temat instytucji wspierających rodzinę i formy pomocy rodzinie.
Edukacja i praca.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe zadania 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić funkcje, które pełni 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić działania za pomocą, 	<ul style="list-style-type: none"> • zhierarchizować funkcje szkoły, 	<ul style="list-style-type: none"> • zaplanować [przeprowadzić /

	<p>szkoły,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić poszczególne typy szkół tworzących strukturę szkolną w Polsce, wymienić podstawowe prawa i obowiązki uczniów, wymienić szkoły, u których może szukać pomocy, w przypadku naruszenia praw ucznia. 	<p>szkoła,</p> <ul style="list-style-type: none"> odczytać ze schematu podstawowe informacje dotyczące struktury polskiego szkolnictwa, przedstawić różne warianty kontynuowania edukacji po ukończeniu szkoły podstawowej; określić, kto tworzy samorząd szkolny, wymienić formy organizacji życia szkolnego. 	<p>których szkoła realizuje poszczególne funkcje;</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić wady i zalety wyboru poszczególnych wariantów dalszej edukacji; zaplanować swoją dalszą edukację pod kątem przyszłej aktywności zawodowej [preferencji zawodowych]; scharakteryzować poszczególne formy życia szkolnego [organizacja, zadania, formy działania], rozpoznać przypadki naruszenia praw ucznia. 	<ul style="list-style-type: none"> określić, jaki wpływ na rozwój i przyszłość młodego człowieka wywiera szkoła; wyjaśnić, jakich umiejętności oczekuje współczesny rynek pracy; wymienić czynniki umożliwiające odniesienie sukcesu edukacyjnego i zawodowego; ocenić pracę samorządu szkolnego /podejmowane przez niego działania i formy pracy; ocenić i uzasadnić swoją aktywność [pracę] w ramach samorządu szkolnego. 	<p>wziąć aktywny udział] działanie propagujące ideę samorządności uczniowskiej;</p> <ul style="list-style-type: none"> zaplanować [przeprowadzić /wziąć aktywny udział] działanie informujące społeczność szkolną, o sposobach dochodzenia swoich praw w szkole.
Ekonomia na co dzień.	<ul style="list-style-type: none"> odróżnić dochody rodziny od wydatków; wymienić podstawowe wydatki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe zasady konstruowania budżetu domowego; wymienić role 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić [uzasadnić ocenę], czy zaprezentowany budżet gospodarstwa domowego jest prawidłowo 	<ul style="list-style-type: none"> zaprojektować działania służące ograniczeniu wydatków budżetu domowego; 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranych przykładach ocenić ofertę handlową [przydatność w gospodarstwie domo-

	<p>i źródła dochodów typowego gospodarstwa domowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe prawa przysługujące konsumentowi. 	<p>dzaje źródeł dochodów gospodarstwa domowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe zasady prawidłowo skonstruowanego budżetu domowego; podać przykłady łamania praw konsumenta; wypełnić typowy formularz reklamacyjny. 	<p>skonstruowany;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić przyczyny powstawania deficytu w budżecie domowym; opisać strukturę typowego budżetu domowego; napisać reklamację; wymienić instytucje chroniące prawa konsumenta; wymienić podstawowe zasady, którymi powinien kierować się świadomy konsument. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak przestrzeganie zasad świadomego konsumenta wpływa na funkcjonowanie gospodarstwa domowego. 	<p>-wym, jakość, cena, konkurencyjność].</p>
Podsumowanie i test.					
Czym są prawa człowieka?	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady praw przysługujących dzieciom; podać przykłady praw i wolności człowieka; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić główne funkcje praw i wolności człowieka; podać, kto i kiedy uchwalił <i>Powszechną Deklarację Praw Człowieka</i>; podać, kto 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy praw i wolności człowieka; wyjaśnić, na czym polega szczególne znaczenie <i>Powszechniej Deklaracji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić historię koncepcji praw i wolności człowieka; wyjaśnić, znaczenie poszczególnych cech praw i wolności człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jaki sposób młodzież może włączyć się w działania prowadzone przez UNICEF; zaprezentować* wybraną formę

		<p>i kiedy uchwalił <i>Konwencję Praw Dziecka</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady łamania praw dziecka; • podać przykłady działań podejmowanych przez UNICEF. 	<p><i>Praw Człowieka</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić prawa zawarte w <i>Konwencji Praw Dziecka</i>; • rozwinąć skrót UNICEF 		<p>aktywności UNICEFU.</p>
Katalog praw człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady konstytucyjnych praw i wolności człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady praw pierwszej, drugiej i trzeciej generacji; • podać przykłady praw i wolności osobistych, politycznych oraz socjalnych, kulturalnych i ekonomicznych zagwarantowanych w Konstytucji RP; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy prawami pierwszej, drugiej i trzeciej generacji; • rozpoznać przykłady łamania praw i wolności człowieka; • uzasadnić konieczność funkcjonowania systemu ochrony praw i wolności człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa system ochrony praw człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] kampanię społeczną propagującą ideę ochrony praw i wolności człowieka.
Ochrona praw człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady łamania praw człowieka we współczesnym świecie; • wymienić instytucje chroniące prawa człowieka w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady spraw, z którymi można zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka; • podać 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić zagrożenia wynikające z łamania praw i wolności człowieka; • wymienić przykłady łamania praw człowieka; • wyszukać w mediach opisy sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać poziom przestrzegania praw człowieka w państwach globalnego Południa i globalnej Północy; • ocenić [uzasadnić] poziom przestrzegania praw 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić i ocenić poziom przestrzegania i ochrony praw i wolności człowieka w wybranym państwie świata; • zaprezentować* działalność

		<p>przykłady organizacji międzynarodowych zajmujących się ochroną praw i wolności człowieka;</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady działań podejmowanych przez Międzynarodowy Czerwony Krzyż. 	-acji, w których łamane są prawa człowieka.	człowieka w Polsce.	wybranej organizacji międzynarodowej na rzecz ochrony praw i wolności człowieka.
Bezpieczeństwo nieletnich.	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady zagrożeń wynikających z korzystania z cyberprzestrzeni; • podać przykłady pozytywnego i negatywnego wykorzystania internetu przez młodych ludzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • określić, kogo w świetle polskiego prawa, nazywamy nieletnim; • wymienić podstawowe zasady odpowiedzialności prawnej nieletnich; • wymienić korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z internetu • wskazać formy cyberprzemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • określić podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z internetu; • przedstawić wady i zalety aktywności na forach społecznościowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak skutecznie można się chronić przed zagrożeniem cyberprzemocą 	<ul style="list-style-type: none"> • zaplanować [przeprowadzić/wziąć aktywny udział] działanie na rzecz promowania wśród rówieśników zasad prawidłowego korzystania z internetu.
Służby ochrony prawa.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady działań policji; • podać przykłady, innych niż poli 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne zadania policji; • wymienić główne prawa przysłu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zadania poszczególnych służb mundurowych w Polsce; 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić konieczność reagowania w przypadku występowania prze 	<ul style="list-style-type: none"> • zaplanować działanie [przeprowadzić / wziąć aktywny udział]

	<p>-cja, służb porządkowych w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady działań straży miejskiej. 	<p>-gujące policjantom;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić prawa przysługujące nieletnim w kontakcie z policjantem; • wymienić rodzaje służb mundurowych w Polsce. • odszukać informacje o prawach przysługujących ofiarom przestępstwa, świadkom i oskarżonym. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne prawa przysługujące ofiarom przestępstwa, świadkom i oskarżonym; • uzasadnić konieczność znajomości przysługujących nam praw; • wyjaśnić, gdzie należy szukać pomocy w przypadku wystąpienia przemy domowej 	<p>-mocy domowej, przemocy rówieśniczej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować przepisy prawa dotyczące działania służb porządkowych. 	<p>propagując konienczość [skuteczne formy] przeciwdziałania przemocy domowej [przemocy w grupie rówieśniczej / przemocy w szkole].</p>
Podsumowanie i test.					
Czym jest samorząd?	<ul style="list-style-type: none"> • określić, kto tworzy samorząd uczniowski; • podać przykłady działań samorządu uczniowskiego; • wymienić podstawowe jednostki podziału terytorialnego państwa polskiego; • określić, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje samorządów działających w Polsce; • podać przykłady samorządów zawodowych; • podać przykłady działań samorządu terytorialnego; • odszukać 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jakim celu tworzone są samorządy zawodowe; • wyjaśnić, w czym przejawia się zasada decentralizacji władzy publicznej w Polsce; • wymienić organy samorządów terytorialnych w Polsce; 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić konieczność, angażowania się w życie lokalnej społeczności; • wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa samorząd terytorialny; • wyjaśnić, czym się różni gmina wiejska, od gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować* swoją gminę: historię, symbole, tradycje oraz miejsca i osoby, które odegrały szczególną rolę w jej dziejach; • zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] działanie na rzecz swojej

	w której gminie, powiecie i województwie mieszka.	na mapie województwo, w którym mieszka; <ul style="list-style-type: none"> rozpoznać herb miejscowości, w której mieszka; odszukać informacje na temat osób pełniących najważniejsze funkcje w swojej gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> określić, jaki charakter ma gmina, w której mieszka; rozpoznać herb województwa, w którym mieszka; podać imiona i nazwiska osób pełniących aktualnie najważniejsze funkcje w swojej gminie. 	miejsko-wiejskiej i miejskiej; <ul style="list-style-type: none"> wymienić organy państwa, które mogą ingerować [kontrolować] działania władz samorządowych. 	społeczności lokalnej.
Gmina – podstawa jednostka samorządu	<ul style="list-style-type: none"> wymienić organy gminy, w której mieszka; podać przykłady spraw załatwianych w urzędzie gminy; określić, gdzie znajduje się urząd gminy, w której mieszka. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe zadania gminy; odróżnić organy uchwałodawcze od organów wykonawczych gminy; podać sposób wyłaniania władz gminy; podać przykłady spraw rozstrzyganych w referendum gminnym. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe uprawnienia organów uchwałodawczych i wykonawczych gminy; wymienić zasady przeprowadzania wyborów do władz gminy; podać przykłady zadań własnych i zleconych gminy; wymienić źródła finansowania gminy; podać przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> do poszczególnych rodzajów gminy dopasować odpowiadające im organy; zinterpretować przepis prawa dotyczący organizacji referendum gminnego; wyjaśnić, jaką rolę w budżecie gminy odgrywają środki uzyskiwane z funduszy unijnych; uzasadnić konieczność angażowania się mieszkań 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukać informacje na temat realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich; przygotować kampanię wyborczą do młodzieżowej rady gminy; uczestniczyć w pracach młodzieżowej rady gminy; zareklamować / promować na forum szkoły ideę młodzieżowej rady gminy;

			<p>wpływu mieszkańców na życie gminy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie budżetu obywatelskiego; • wyszukać informacje na temat przedsięwzięć podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy, miasta. 	<p>-ców w rozwiązywanie problemów gminy i działalność organów gminy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób działalność samorządu gminnego przyczynia się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego; • podać przykłady działania młodzieżowej rady gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować strukturę budżetu swojej gminy [wykres, tabela, prezentacja multimedialna].
<p>Powiat i województwo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić organy powiatu i województwa; • podać przykłady spraw załatwianych w starostwie powiatowym i urzędzie marszałkowskim; • określić, gdzie znajdują się władze powiatu i województwa; 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe zadania samorządu powiatowego i wojewódzkiego; • odróżnić organy uchwałodawcze od organów wykonawczych powiatu i województwa; • podać sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe uprawnienia organów uchwałodawczych i wykonawczych powiatu i województwa; • zinterpretować przepis prawa dotyczący przeprowadzania wyborów do władz uchwałodawczych powiatu i województwa; 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać strukturę i sposób powoływania władz samorządowych gminy, powiatu i województwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić strukturę polityczną sejmiku swojego województwa; • zaprezentować* swój powiat lub województwo [historię, symbole, tradycje oraz miejsca i osoby, które odegrały szczególną rolę w jej dziejach].

	-twa, w których mieszka.	wyłaniania władz samorządowych powiatu i województwa; <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady spraw rozstrzyganych w referendum lokalnym. 	-twa.		
Obywatele a władza samorządu - wa.	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady spraw załatwianych przez urząd gminy, starostwo powiatowe, urząd marszałkowski; • odszukać stronę internetową własnego urzędu gminy, starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego . 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządzić wykaz spraw, które można załatwić w gminie za pomocą ePUAP; • wymienić podstawowe zasady postępowania etycznego w pracy administracji publicznej; • wyjaśnić pojęcie korupcja; • wymienić prawa przysługujące obywatelowi w urzędzie; • wypełnić wnioski o wydanie dowodu osobistego. 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukać informacje zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej; • wyjaśnić, jaki rodzaj informacji zamieszcza się w BIP; • rozpoznać przypadki łamania praw obywateli w urzędzie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego należy przestrzegać zasad etycznego postępowania urzędników administracji; • wskazać działania, które może podjąć obywatel w przypadku łamania jego praw w urzędzie; • uzasadnić konieczność aktywności obywatelskiej dla prawidłowego funkcjonowania społeczności lokalnej; • zaprezentować strukturę organizacyjną swojego urzędu 	<ul style="list-style-type: none"> • zaplanować [przeprowadzić na forum szkoły] kampanię społeczną promującą zasady etycznego postępowania urzędników administracji [przeciwdziałającą zjawisku korupcji; nepotyzmu]; • zorganizować debatę / dyskusję [wziąć aktywny udział w debacie/ dyskusji] na temat przyczyn i skutków zjawiska korupcji i [lub] nepotyzmu w życiu publicznym; • zaprojektować inicjatywę, która

				gminy.	może być sfinansowana w ramach budżetu obywatelskiego.
Podsumowanie i test.					
Naród i ojczyzna.	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady polskiego dziedzictwa narodowego; • podać przykłady więzi łączących polską wspólnotę narodową, • wymienić i rozpoznać polskie symbole narodowe; • nazwać swoją dużą i małą ojczyznę; • rozpoznać Narodowe Święto Niepodległości i Święto Narodowe Trzeciego Maja. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne czynniki kształtujące polską tożsamość narodową; • wyjaśnić pojęcie ojczyzna; • opisać polskie symbole narodowe; • wymienić sytuacje, w których używa się polskich symboli narodowych; • wymienić najważniejsze polskie święta narodowe; • przedstawić zasady prawidłowego zachowania w trakcie uroczystości państwowych, świąt narodowych, wobec symboli narodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy wspólnotą narodową i wspólnotą etniczną; • wyjaśnić, jakie znaczenie dla współczesnego młodego człowieka ma tożsamość narodowa; • przedstawić historię polskich symboli narodowych; • wymienić różne rodzaje tożsamości społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe; • wyjaśnić, w jaki sposób historia kształtowała polską tożsamość narodową, • do podanych świat narodowych dopasować odpowiadające im wydarzenia historyczne, • przedstawić negatywne i pozytywne aspekty funkcjonowania społeczeństw wieloetnicznych/narodowych, • wyjaśnić, z czego mogą wynikać trudności w utrzymaniu polskiej tożsamości 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak i dlaczego, jak zmieniły się na przestrzeni dziejów polskie symbole narodowe, • przedstawić wybrany problem etniczny / narodowy współczesnego świata*, • zaprezentować wybrany element polskiego dziedzictwa narodowego*; • przedstawić czynniki utrudniające i ułatwiające prawidłową komunikację pomiędzy różnymi grupami etnicznymi / narodowymi.

				narodowej.	
Obywatel -stwo i narodowość.	<ul style="list-style-type: none"> wymienić pod – stawowe prawa i obo – wiązki obywatela RP; • podać przykłady cnót /wartości obywatelskich; • wymienić postaci najwybitniejszych Polaków XX i XXI wieku. 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnić [roz – poznać na przykładach] pojęcie narodowość od obywatelstwa; • wymienić więzi łączące obywatela i państwo; • wymienić pod – stawowe sposoby nabycia obywatelstwa polskiego; • wyjaśnić, na czym polega zasada krwi; • wymienić cechy dobrego obywatela. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać różne sposoby nabywania obywatelstwa polskiego; • wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy obywatel – stwem a narodowością; • wymienić kon – stytucyjne prawa i obo – wiązki obywatela RP; • wyjaśnić, jaki wpływ ma państwo na kształtowanie więzi narodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> porównać róż – ne sposoby nabywania obywatelstwa pol – skiego; • uzasadnić konieczność przes – trzegania cnót/war – tości obywatelskich we współczesnym państwie demokratycznym; • przedstawić konsekwencję odrzu – cenia wartości w życiu publicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> Zaprezen – tować* wzorzec oby – watela polskiego; wybór postaci uzasa – dnić, odwołując się do jego cnót, postaw, działań, osiągnięć.
Czym jest patriotyzm?	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady postaw patriotycznych i działań na rzecz dobra Ojczyzny; • podać przykłady postaw patriotycznych wśród współczesnej młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić poję – cie patriotyzm; • wymienić prze – jawy patriotyzmu lokalnego i gospodar – czego. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić po – trzebę patriotyzmu we współczesnym świecie; • porównać pos – tawy patriotyczne dawniej i dzisiaj. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać zalety i wady postaw okreś – lanych jako patrio – tyzm gospodarczy; • wskazać zalety i wady postaw uzna – wanych współcześnie za przejawy patrioty – zmu, np. kibicowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć na forum szkoły lub śro – dowiska lokalnego działania służące propagowaniu postaw patriotycznych [za – planować, aktywnie uczestniczyć]; • podjąć działa – nia sprzyjające roz

				na zawodach sporto- -wych.	-wojowi lokalnej spo- -łeczności [zaplano - -wać, aktywnie uczestniczyć].
Mniejszość i narodowe i etniczne w Polsce.	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady mniejszości etnicznych i narodowych w Polsce; • wymienić podstawowe grupy cudzoziemców przebywających w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe prawa przysługujące mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce, • wyjaśnić pojęcie Polonia, • odczytać z mapy, gdzie znajdują się największe skupiska mniejszości etnicznych i narodowych w Polsce; • odczytać z mapy, gdzie współcześnie znajdują się największe skupiska Polonii. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić za – mieszkujące Polskę mniejszości narodowe i etniczne, oraz grupę posługującą się językiem regionalnym; • wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy mniejszościami narodowymi i etnicznymi w Polsce a cudzoziemcami; • wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy pojęciami: imigranci i uchodźcy; • wymienić podstawowe prawa przysługujące uchodźcom w Polsce; • wymienić związki łączące Polonię z Polską. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy mniejszością narodową a mniejszością etniczną; • wymienić kryteria, które decydują w Polsce o uznaniu danej społeczności za mniejszość narodową lub etniczną; • wymienić główne czynniki, które zadecydowały o powstaniu Polonii; • uzasadnić konieczność szczególnej ochrony prawnej mniejszości narodowych i etnicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować* historię, kulturę, formy organizacji wybranej mniejszości narodowej lub etnicznej w Polsce

Tolerancja i przejawy ksenofobii.	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady /rozpoznać przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu; • rozpoznać postawy tolerancyjne i braku tolerancji. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: ksenofobia, rasizm, szowinizm; • wyjaśnić pojęcie tolerancja; • odróżnić postawę tolerancyjną od postawy bezkrytycznej akceptacji; • podać przykłady stereotypów. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie stereotyp; • wymienić cechy stereotypu; • wyjaśnić, w jaki sposób można przeciwstawić się przejawom ksenofobii, w tym szowinizmowi i antysemityzmowi. • porównać postawę patriotyczną i nacjonalistyczną; • uzasadnić słuszność postawy tolerancyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić potrzebę przeciwstawiania się przejawom ksenofobii, w tym szowinizmowi i antysemityzmowi; • przedstawić społeczne konsekwencje stereotypizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć na forum szkoły lub środowiska lokalnego działania sprzyjające kształtowaniu postawy otwartości, akceptacji i tolerancji wobec odmienności etnicznych, religijnych i kulturowych.
Podsumowanie i test.					
Państwo i demokracja.	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady działań władzy państwowej; • wymienić podstawowe cechy państwa; • wymienić nazwy współczesnych reżimów politycznych [demokracja, autorytaryzm]; 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co to znaczy, że państwo jest suwerenne; • wymienić podstawowe funkcje państwa; • podać przykłady realizacji zasady przedstawicielstwa; • wymienić 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić podstawowe formy demokracji bezpośredniej; • wyjaśnić, czym się różni demokracja bezpośrednia od pośredniej; • wymienić korzyści, jakie daje obywatelom ustroj 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wady i zalety demokracji bezpośredniej i pośredniej; • wskazać na mapie Europy monarchie i republiki; • podać przykłady współczesnych państw autorytarnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować* sytuację człowieka w państwie totalitarnym • porównać pozycję obywatela w państwie demokratycznym oraz państwie autorytarnym i totalitarnym.

	taryzm, totalitaryzm].	podstawowe cechy państwa demokratycznego.	demokratyczny; <ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe cechy autorytaryzmu i totalitaryzmu; dopasować działania władzy państwowej do poszczególnych funkcji państwa; wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy monarchią a republiką. 	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady współczesnych i historycznych państw totalitarnych. 	
Polska państwem demokratycznym.	<ul style="list-style-type: none"> wymienić główne rodzaje władzy państwowej; wymienić organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowej w Polsce; podać nazwę ustawy zasadniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić podstawowe zasady ustroju Polski; wyjaśnić, na czym polega zasada konstytucjonalizmu, przedstawicielstwa i trójpodziału władzy; wymienić źródła powszechnie obowiązującego prawa w Polsce; wymienić szczególne cechy konstytucji. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rozdziały Konstytucji RP; wyjaśnić, czym zajmuje się Trybunał Konstytucyjny; wyjaśnić, czym jest preambuła; wyjaśnić, na czym polegają zasady: pluralizmu politycznego, republikańskiej formy rządu, państwa prawa; wymienić wartości, do których 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jakich spraw może dotyczyć referendum ogólnokrajowe; dokonać interpretacji przepisu Konstytucji RP dotyczącego referendum ogólnokrajowego; przedstawić główne zasady nowelizacji Konstytucji RP. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego zasady konstytucjonalizmu, przedstawicielstwa, trójpodziału władzy, pluralizmu politycznego, państwa prawa są fundamentem ustroju demokratycznego; wskazać wady i zalety republikańskiej formy rządów; przedstawić historię polskiego

			<p>odwołuje się preambuła Konstytucji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • odszukać w Konstytucji RP przepisy dotyczące wskazanych kwestii; • wyjaśnić, czego dotyczyły referenda ogólnokrajowe przeprowadzone po 1989 r. 		konstytucjonalizmu.
Sejm i Senat RP.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić organy władzy ustawodawczej; • wymienić główną funkcję Sejmu i Senatu; • określić, z kogo składa się Sejm i Senat; • podać zasadę zgodnie, z którą formowany jest Sejm i Senat; • podać przykład partii politycznej działającej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> • określić, z ilu posłów składa się Sejm, a z ilu Senat; • wymienić najważniejsze kompetencje Sejmu i Senatu; • wyjaśnić, na czym polega zasada przedstawicielstwa; • wyjaśnić, w jaki sposób podejmowane są decyzje w Sejmie i Senacie; • wymieć zasady, według których odbywają się wybory do Sejmu i Senatu; • wymienić partie polityczne, których 	<ul style="list-style-type: none"> • określić, z kogo składa się Zgromadzenie Narodowe; • podać przykład sytuacji, w której Sejm i Senat obradują jako Zgromadzenie Narodowe; • wyjaśnić zasady, według których odbywają się wybory do Sejmu i Senatu; • wyjaśnić pojęcie immunitet; • wymienić główne etapy procesu ustawodawczego; • wyjaśnić, co jest 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać zasady wyborów do Sejmu i Senatu; • porównać rolę Sejmu i Senatu w procesie ustawodawczym; • wyjaśnić, jaką rolę w procesie ustawodawczym posiada Prezydent RP; • wyjaśnić pojęcia: mandat, komisje sejmowe, Prezydium Sejmu, Konwent Seniorów; • wyjaśnić, jakie znaczenie w państwie demokratycznym ma 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować* wybraną polską partię polityczną [struktura organizacyjna, program, działalność, wartości].

		przedstawiciele zasiadają w Sejmie bieżącej kadencji.	głównym celem działalności partii politycznej.	aktywność wyborcza obywateli; <ul style="list-style-type: none"> wskazać skutki, jakie niesie dla państwa i społeczeństwa niska frekwencja wyborcza. 	
Prezydent i Rada Ministrów.	<ul style="list-style-type: none"> wymienić organy władzy wykonawczej w Polsce; podać imię i nazwisko urzędującej głowy państwa oraz Prezesa Rady Ministrów; określić sposób powoływania Prezydenta RP; podać przykład uprawnień Prezydenta RP. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić główne zasady wyboru Prezydenta RP; wymienić podstawowe kompetencje Prezydenta RP; wymienić podstawowe kompetencje Rady Ministrów. 	<ul style="list-style-type: none"> uporządkować kompetencje Prezydenta RP [polityka wewnętrzna, polityka zagraniczna]; omówić główne zasady procedury tworzenia rządu; przedstawić podstawowe fakty dotyczące życiorysu politycznego urzędującej głowy państwa oraz Prezesa Rady Ministrów. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polega kontrola polityczna Sejmu nad Radą Ministrów; wyjaśnić, na czym polega zasada kontrasygnaty; przedstawić główne zadania wskazanych ministerstw; wymienić Prezydentów RP po 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować zadania i zakres działań wybranego ministerstwa; na podstawie zgromadzonych informacji, wyjaśnić, w jaki sposób działania wskazanych ministerstw wpływają na życie przeciętnej polskiej rodziny.
Sądy i trybunały.	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady spraw, z którymi człowiek może zwrócić się do sądu; wymienić rodzaje sądów w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić główne zasady postępowania sądowego; wymienić nazwy trybunałów działających w Polsce; określić główne zadanie Trybunału 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać główne zasady postępowania sądowego; wyjaśnić, na czym polega zasada niezależności sądów; wyjaśnić, na czym polega zasada 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić zasady gwarantujące niezawisłość sędziów; wyjaśnić, znaczenie zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego; 	<ul style="list-style-type: none"> omówić strukturę i hierarchię sądów w Polsce; zaprezentować strukturę organizacyjną sądu rejonowego; zająć stanowisko

		Konstytucyjnego; <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym zajmują się sądy administracyjne. 	niezawisłości sędziów; <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jaką rolę pełnią sędziowie w procesie sądowym; • wymienić strony postępowania sądowego [postępowanie karne i cywilne]. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób realizowana jest zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego, • wyjaśnić rolę Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu dla ochrony zasady państwa prawa. 	wisko w sprawie roli ławników w procesie sądowym [zbudować argumenty i kontrargumenty].
Organizacje pozarządowe.	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady organizacji pozarządowych; • podać przykłady działań wolontariuszy. 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady realizacji prawa do swobodnego zrzeszania się; • odszukać przykłady stowarzyszeń i fundacji działających w swoim środowisku lokalnym; • podać przykłady działań podejmowanych przez związki zawodowe; • wymienić cechy wolontariatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: fundacja i stowarzyszenie; • wyjaśnić, jaką rolę pełnią związki zawodowe; • uzasadnić konieczność angażowania się w działania organizacji pozarządowych; • przedstawić korzyści wynikające z pracy w wolontariacie; • wymienić główne organizacje młodzieżowe działające w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jaką rolę w państwie de facto odgrywa zasada swobodnego zrzeszania się; • wyjaśnić różnicę pomiędzy fundacją a stowarzyszeniem; • wyjaśnić, czym jest organizacja pożytku publicznego i w jaki sposób można wspomóc jej działalność. 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczyć w działaniach na rzecz wspierania innych ludzi, rozwoju środowiska lokalnego [aktywność w organizacjach pozarządowych, praca w wolontariacie]; • zaprezentować* wybraną organizację pozarządową [misja, wartości, cele, formy działania, struktura organizacyjna, znaczenie dla środowiska]; • przedstawić

					<p>historię NSZZ "Solidarność";</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaplanować działalność i strukturę organizacyjną do wolnego stowarzyszenia.
<p>Media i opinia publiczna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady środków masowego przekazu; • podać przykłady pracy dziennikarzy; • odszukać w środkach masowego przekazu przykłady reklam. 	<ul style="list-style-type: none"> • podać główne cechy środków masowego przekazu; • podać główne cechy opinii publicznej; • wymienić główne funkcje mediów; • podać przykłady mediów społeczno - ściowych; • odczytać, zilustrowane w prostej formie, wyniki wskazanego sondażu opinii publicznej; • wymienić główne funkcje reklamy. 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać cel wskazanej kampanii społecznej; • wskazać pozytywne i negatywne aspekty funkcjonowania mediów społecznościowych; • wymienić główne zasady etyki dziennikarskiej; • odszukać w tekście publicystycznym fakty i opinie; • wymienić podstawowe sposoby perswazji/manipulacji stosowane w mediach. 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzec środki perswazji / manipulacji zastosowane we wskazanej reklamie; • wyjaśnić, jaką rolę pełni opinia publiczna [sondaże opinii publicznej] w państwie demokratycznym; • uzasadnić konieczność przestrzegania zasad etyki dziennikarskiej; • odszukać przykłady łamania etyki dziennikarskiej; • uzasadnić konieczność oddzielania faktów od opinii. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób należy strzec się przed manipulacją stosowaną w reklamach; • dokonać krytycznej analizy wybranej reklamy; • zaplanować [przeprowadzić / wziąć aktywny udział] kampanię reklamową [kampanię społeczną].

Podsumowanie i test.					
Organizacje międzynarodowe	<ul style="list-style-type: none"> rozwinąć skrót ONZ; rozwinąć skrót NATO; podać przykłady działań podejmowanych przez ONZ; podać przykłady działań podejmowanych przez NATO. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić, główne cele i zadania ONZ; wymienić główne cele i zadania NATO; rozpoznać przejawy realizacji przez państwo polityki zagranicznej; wymienić główne organy ONZ. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaką rolę pełnią ambasadorzy i konsulowie; wyjaśnić, jakie są główne cele polityki zagranicznej państwa; określić, kiedy powstało ONZ i kiedy powstało NATO; wyjaśnić, czym zajmuje się Rada Bezpieczeństwa ONZ; wyjaśnić pojęcie <i>misja pokojowa</i> ONZ, wymienić przykłady aktywności Polski w ONZ i NATO. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czym różni się ONZ od innych organizacji międzynarodowych; wyjaśnić, jaką rolę odgrywa NATO w polityce obronnej państwa polskiego; wymienić nazwy, innych niż ONZ i NATO, organizacji międzynarodowych, do których należy Polska. 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować* wybraną misję pokojową ONZ, w której brały udział/biorą wojska polskie [cele, zadania, historia misji, charakterystyka konfliktu, udział wojsk polskich, geografia polityczna], wskazać na mapie państwa członkowskie NATO.
Unia Europejska	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej; wymienić państwa sąsiadujące z Polską, które należą do Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> określić, kiedy i gdzie podpisano traktat o powstaniu Unii Europejskiej; wymienić imiona i nazwiska Ojców założycieli zjednoczonej Europy; wymienić główne przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić główne etapy integracji europejskiej; wskazać na mapie państwa członkowskie Unii Europejskiej; odszukać informacje o życiorysie politycznym Ojców 	<ul style="list-style-type: none"> podać podstawowe kompetencje głównych organów Unii Europejskiej, przedstawić wady i zalety procesu integracji europejskiej, zaprezentować – 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować* wybrane problemy [osiągnięcia] Unii Europejskiej; zaprezentować* wybrane państwa członkowskie Unii Europejskiej [historia, kultura,

		<p>integracji europejskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić główne zasady funkcjonowania Unii Europejskiej; 	<p>założycieli zjednoczonej Europy;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić główne zasady funkcjonowania Unii Europejskiej; podać nazwy głównych organów Unii Europejskiej; wymienić imiona i nazwiska Polaków pełniących ważne funkcje w instytucjach /organach Unii Europejskiej. 	<p>wać sylwetki polityczne Polaków pełniących ważne funkcje w instytucjach /organach Unii Europejskiej.</p>	<p>demografia, ekonomia, itp.]</p> <ul style="list-style-type: none"> zaplanować [zorganizować /aktywnie uczestniczyć] <i>Dzień Europy</i> w szkole.
<p>Polska w Unii Europejskiej –</p>	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady praw/korzyści, które nabyli obywatele polscy po wejściu Polski do Unii Europejskiej, podać rok, w którym Polska przystąpiła do Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jaki sposób nabywa się obywatelstwo Unii Europejskiej, wymienić prawa wynikające z obywatelstwa Unii Europejskiej, wymienić nazwy funduszy unijnych, z których korzysta Polska. 	<ul style="list-style-type: none"> podać informacje dotyczące głównych etapów integracji Polski z Unią Europejską [referendum ratyfikacyjne]; podać przykłady wykorzystania funduszy unijnych; wyjaśnić, na czym polega Europejski Rynek Wewnętrzny. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić proces integracji Polski z Unią Europejską - przedstawić korzyści i zagrożenia; wyjaśnić, na jakich zasadach funkcjonuje Strefa Schengen; przedstawić korzyści wynikające z przynależności Polski do Strefy Schengen. 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować* inwestycje gminne, finansowane ze środków unijnych; zaprezentować* wybraną inicjatywę unijną dotyczącą młodzieży.

<p>Problemy współczesnego świata.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przykłady ilustrujące proces globalizacji; podać przykłady pomocy humanitarnej. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać, na podstawie mapy, państwa globalnej Północy i globalnego Południa; wyjaśnić, na czym polega różnica pomiędzy państwami globalnej Północy i globalnego Południa; podać przykłady globalizacji ekonomicznej i kulturowej współczesnego świata. 	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady ilustrujące dysproporcję rozwojową pomiędzy państwami globalnego Południa i globalnej Północy; podać przykłady zależności pomiędzy państwami globalnej Północy i globalnego Południa; uzasadnić konieczność udzielania pomocy humanitarnej. 	<ul style="list-style-type: none"> podać przy – czyny dysproporcji rozwojowych współczesnego świata; wymienić korzyści i zagrożenia wynikające z procesu globalizacji; wyjaśnić, dlaczego pomoc dla państw biednego Południa jest często nieskuteczna; wyjaśnić pojęcia Grupa G7. 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować* działania wybranej organizacji pozarządowej zajmującej się udzielaniem pomocy humanitarnej; zorganizować debatę / dyskusję [wziąć aktywny udział w debacie / dyskusji] dotyczącą sposobów udzielania efektywnej pomocy społecznościom globalnego Południa; zaprezentować* problemy wybranego państwa globalnego Południa.
<p>Konflikty zbrojne na świecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady działań terrorystycznych; podać przykłady konfliktów międzynarodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady organizacji międzynarodowych zajmujących się rozwiązywaniem konfliktów i walką z terroryzmem; wymienić skutki długotrwałych konfliktów międzynarodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranych przykładach przedstawić przyczyny współczesnych konfliktów międzynarodowych; wymienić skutki rozwoju terroryzmu we współczesnym świecie; wymienić cechy ludobójstwa. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić różne rodzaje terroryzmu; wyjaśnić, dlaczego walka z terroryzmem jest trudna i często nieskuteczna. 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować* wybrany konflikt międzynarodowy [lokalizacja konfliktu na mapie, strony konfliktu, przyczyny i formy konfliktu, sposoby rozwiązania sporu].

Podsumo -wanie i test.					
---------------------------------------	--	--	--	--	--